

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED OMMEN

GEMEENTE OMMEN

11 februari 2008

110302/OF8/074/001419/002/LB

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Notitie reikwijdte en detailniveau	3
1.2	Aanleiding	3
1.3	Geurbeleid	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Milieueffectrapportage voor plannen	7
2.1	Inleiding	7
2.2	De procedure	7
2.3	Opzet MER	10
3	Beleidskader	11
3.1	Voorontwerp bestemmingsplan	11
3.1.1	Stand van zaken	11
3.1.2	Ontwikkelingsvisie/-strategie	12
3.2	Vestigingsbeleid intensieve veehouderij Reconstructieplan Salland Twente	13
3.3	Vestigingsbeleid intensieve veehouderij in het voorontwerp bestemmingsplan	13
3.4	Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000 gebieden	15
4	Alternatieven	16
4.1	Uitgangspunten voor alternatiefontwikkeling	16
4.2	Voorgestelde alternatieven	18
5	Aanpak milieubeoordeling	19
5.1	Getrapte aanpak	19
5.2	Methodiek effectbeoordeling	19
5.3	Passende beoordeling	20

HOOFDSTUK

1

Inleiding

1.1

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Definities:

m.e.r. = milieueffectrapportage (de procedure)

MER = milieueffectrapport (het product)

Plan-m.e.r = procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten.

Besluit-m.e.r. = m.e.r.-procedure voor projecten die bij wet m.e.r.-plichtig zijn.

Voor u ligt de notitie reikwijdte en detailniveau, de eerste stap in de plan-m.e.r. procedure. De diepgang en breedte van het onderzoek naar mogelijke (milieu-)effecten van het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied Ommen wordt met deze notitie begrensd. Deze notitie gaat in op het plan dat wordt beoordeeld, de milieuthema's en de procedure.

Mede op basis van het plan-MER maakt de gemeente keuzes omtrent de ontwikkelvisie voor de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) en het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. De plan-m.e.r. procedure is hierbij gekoppeld aan het planproces voor een nieuw bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Ommen en de planvorming voor de vier LOG's.

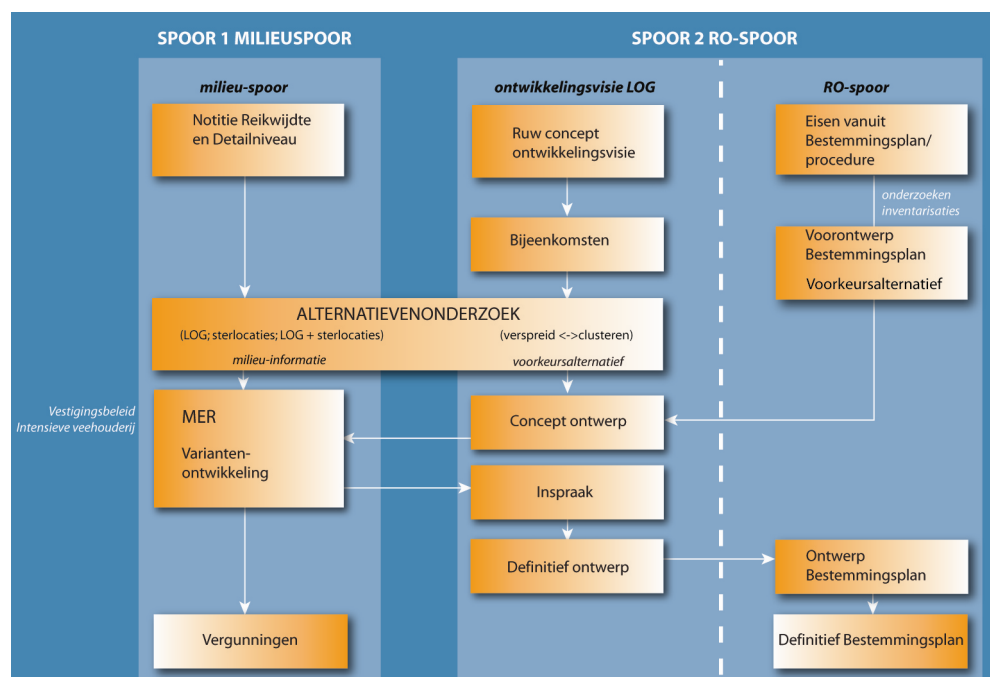
1.2

AANLEIDING

Het bestemmingsplan heeft een wettelijke status op grond van de Wet op de ruimtelijke ordening. Een plan-m.e.r. procedure is verplicht indien een plan kaderstellend is voor MER- (beoordelings)plichtige activiteiten. Tevens vloeit de plan-m.e.r. plicht voort uit de passende beoordeling i.h.k.v. Natura 2000. De gemeente Ommen wil voldoen aan deze verplichtingen.

Op dit moment werkt de gemeente Ommen aan een nieuw bestemmingsplan voor haar buitengebied. Het voorontwerp bestemmingsplan Buitengebied Ommen (RBOI; 8 maart 2007) is opgesteld. Echter het vestigingsbeleid voor de intensieve veehouderij is in dit voorontwerp nog niet uitgewerkt. Daarom wordt nu voor de vier LOG's in de gemeente een ontwikkelingsvisie opgesteld. Landschap, milieuruimte en de bestaande infrastructuur stellen kaders. Binnen deze kaders houdt de gemeente rekening met de wensen en eisen van vertegenwoordigers van alle belangen die spelen in de vier LOG's. Het resultaat hiervan wordt verankerd in het ontwerp bestemmingsplan buitengebied. Van belang is dat het RO-spoor en het milieuspoor (plan-m.e.r) zijn afgestemd. De samenhang van beide sporen is in figuur 1.1 schematisch in beeld gebracht.

FIGUUR 1.1
Samenhang tussen milieu- en RO-spoor.

Voor de vier LOG's in de gemeente wordt een ontwikkelingsvisie opgesteld, die vertaald wordt in het bestemmingsplan buitengebied. Het voorontwerp, met de daarin al gemaakte plankeuzen als voorkeursalternatief, wordt hierop aangepast. Het milieuspoor draagt bij aan het alternatievenonderzoek voor de ontwikkelingsvisie LOG's en toetst vervolgens het gehele bestemmingsplan buitengebied (inclusief ontwikkelingsvisie).

Het MER onderbouwt vanuit milieu de besluitvorming rond intensieve veehouderij. Hierbij komen naast nieuwvestigingen ook uitbreidingsmogelijkheden op bestaande locaties aan de orde. Dit omdat de gemeente Ommen er voor kiest om opnieuw de grootte van bouw-blokken vast te leggen in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied.

Hierna wordt deze relatie, tussen de relevante onderdelen uit het bestemmingsplan en de mogelijke 'plan-m.e.r. plicht', nader toegelicht.

Vestigingsbeleid agrarische bedrijven: met name de intensieve veehouderij

In het bestemmingsplan buitengebied wordt het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderijbedrijven, uit het Reconstructieplan Salland Twente, verder uitgewerkt en verankerd. Voor dit type bedrijven is, onder het stellen van voorwaarden, nieuwvestiging in LOG's mogelijk maar ook het hervestigen op of uitbreiden van bestaande agrarische bouw-blokken is een optie in zowel de LOG's als het verwevingsgebied. Deze bedrijven kunnen hierdoor m.e.r.-(beoordelings)plichtig worden.

Overige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten

Voorgestelde beleidskeuzen uit het bestemmingsplan kunnen wel of niet aangemerkt worden als beleidskader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten.

¹ Dit zijn besluiten over milieu- en bouwvergunningen van bedrijven of activiteiten met een omvang boven de m.e.r.-drempel (art. 7.2 Wet Milieubeheer).

Hieronder een korte behandeling van de verschillende beleidskeuzen met de conclusie of het betreffende onderdeel ruimte biedt voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten.

Beleidsruimte voor recreatie

Ten aanzien van recreatie maakt het plan onderscheid tussen verblijfs- en dagrecreatie. Een aantal bedrijven in de verblijfsrecreatie kan haar restcapaciteit voor uitbreiding invullen (ca. 150 recreatiewoningen). Voor een deel is de restcapaciteit zelfs al vergund, maar er is van deze bouwvergunning nog geen gebruik gemaakt. Door het benutten van deze rest-ruimte kan de recreatiedruk toenemen en dit kan weer gevolgen hebben voor het Natura 2000-gebied (verstoring, betreding). Of op grond van de Natuurbeschermingswet hiervoor een passende beoordeling nodig is, wordt onderzocht. Als deze noodzaak is aangetoond dan kan het beleid voor verblijfsrecreatie worden aangemerkt als kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten.

Voor de dagrecreatie vindt de gemeente versterking en samenhang een belangrijk aandachtspunt. Het plan biedt echter voor deze sector geen ruimte voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

Beleidsruimte voor de wateropgave

Het bestemmingsplan geeft in diverse bestemmingen ruimte voor waterberging. In Ommen-oost is voor waterretentie een gebied van 1,6 ha aangewezen. Verder zijn geen concrete locaties of oppervlaktes begrensd. Het kader biedt ruimte voor kleinschalige ingrepen die niet m.e.r.-plichtig zijn.

Conform de beleidslijn grote rivieren zijn geen nieuwe ontwikkelingen toegestaan in het stroomgebied welke de bergingscapaciteit en/of afvoer van De Vecht frustreren. Voor alle particuliere ontwikkelingen in het stroomgebied is eerst een positief advies van het waterschap nodig.

Voor de drinkwaterwinning staan de waterwinwerken, die behoren tot de onttrekkingsgebieden Witharen en Archem, op de plankaart met de bestemming waterwinwerken. De provincie heeft via het 'art. 10 overleg' een bescherming van de grondwaterbeschermingsgebieden dwingend opgelegd.

Beleidsruimte voor natuurontwikkeling

Voor de gehele Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de robuuste verbindingzone in het plangebied is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. Deze bevoegdheid voorziet in functieverandering van landbouw naar natuur. Dit gebeurt pas nadat de gronden zijn verworven en er een contract is afgesloten volgens de Subsidie-regeling Natuurbeheer. Tot die tijd blijven alle ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven behouden. De wijzigingsbevoegdheid in het voorontwerp bestemmingsplan doet hier niets aan af. Daarnaast is in het Streekplan Overijssel 2000+ de beleidsbeslissing voor de EHS genomen en wordt de begrenzing van de robuuste verbindingzone ruimtelijk verankerd in een nieuw provinciaal Omgevingsplan dat nu in voorbereiding is.

Het voorgaande maakt duidelijk dat de beleidskeuze voor natuurontwikkeling in het voorontwerp bestemmingsplan geen ruimte biedt voor m.e.r.-plichtige activiteiten.

Beleidsruimte voor bestaande niet-agrarische bedrijfsactiviteiten

In het voorontwerp bestemmingsplan krijgen bestaande niet-agrarische bedrijven de mogelijkheid om het bebouwde oppervlak uit te breiden met 15% binnen het bouwperceel. De huidige asfaltcentrale en het gascompressorstation Vilsteren zijn dan in beeld voor eventuele milieueffecten in het buitengebied van Ommen. Vooral nog kan niet worden beoordeeld of de uitbreiding van deze bedrijven met 15%, ruimte biedt voor toekomstige m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten. Op basis van de huidige milieubelasting wordt gekeken of de belastingen significant toenemen als het bebouwde oppervlak uitgebreid wordt met 15% binnen het bouwperceel, op basis van de bestaande bedrijfsactiviteiten.

Conclusie

Het vestigingsbeleid voor de intensieve veehouderij biedt een beleidskader voor toekomstige m.e.r. -(beoordelings)plichtige activiteiten en staat in dit MER centraal. Dit beleid wordt tevens beoordeeld op grond van de Natuurbeschermingswet. Het resultaat hiervan wordt opgenomen in het MER. Indien noodzakelijk wordt ook het beleid voor verblijfsrecreatie beoordeeld op grond van de Natuurbeschermingswet en zo nodig verwerkt in het MER.

1.3**GEURBELEID**

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van kracht. Deze wet vormt het toetsingskader voor de milieuvergunning bij geurhinder vanwege dierenverblijven en geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Met deze wet heeft de gemeente de mogelijkheid om een eigen geurverordening op te stellen waarbij men kan afwijken van de wettelijk bepaalde geurbelasting.

De gemeente Ommen zal voornamelijk geen gebruik maken van de mogelijkheid om eigen geurbeleid te formuleren, omdat daar tot op heden geen aanleiding toe is.

1.4**LEESWIJZER**

Hoofdstuk 2 van deze notitie gaat in op de te doorlopen stappen en de inhoudelijke vereisten aan een MER. In hoofdstuk 3 wordt het bestemmingsplan als kader voor toekomstige m.e.r.-plichtige activiteiten toegelicht en het overige relevante beleidskader. Hoofdstuk 4 beschrijft de alternatieven die in het kader van dit plan-m.e.r. worden onderzocht en hoofdstuk 5 tenslotte, beschrijft de aanpak van de milieubeoordeling.

HOOFDSTUK 2 Milieueffectrapportage voor plannen

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de achtergronden van de te doorlopen procedure voor de 'Milieueffectrapportage voor plannen' (plan-m.e.r.) en de inhoud van het Milieueffectrapport (MER).

2.1

INLEIDING

Het MER geeft milieu-informatie ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan Buitengebied Ommen. Het MER richt zich op het bestemmingsplan, dat mogelijk een opmaat vormt voor concrete projecten met belangrijke milieugevolgen, zoals het vestigen van grote bedrijven uit de intensieve veehouderij.

Het MER brengt in beeld welke alternatieven er zijn en welke milieugevolgen deze hebben. Zo krijgt het milieubelang al in een vroeg stadium de aandacht die het verdient.

De wettelijke basis voor een milieueffectrapportage voor plannen vloeit voort uit een Europese Richtlijn, die al van kracht is sinds juli 2004. Deze EU richtlijn is in september 2006 opgenomen in de Nederlandse Wet milieubeheer en in het daaraan gekoppelde Besluit milieueffectrapportage.

Het MER heeft veel overeenkomsten met de bekende milieueffectrapportage (m.e.r.). Deze twee instrumenten zijn dan ook aan elkaar gekoppeld in de wet en in de uitvoering. In veel gevallen is er sprake van een getrappt systeem van milieubeoordeling:

- § Eerst een MER voor een plan.
- § Gevolgd door een of meer milieueffectrapportages ten behoeve van de besluitvorming over de concrete projecten die dit bestemmingsplan in het vooruitzicht stelt zoals de uitbreiding van een veehouderij waarvoor een nieuwe vergunning wordt aangevraagd. Basis daarvoor is het Besluit m.e.r. In dit besluit staan 2 lijsten: de C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de D-lijst voor activiteiten waarbij het bevoegd gezag dient te beoordelen of er een MER moeten worden gemaakt (voor meer informatie zie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

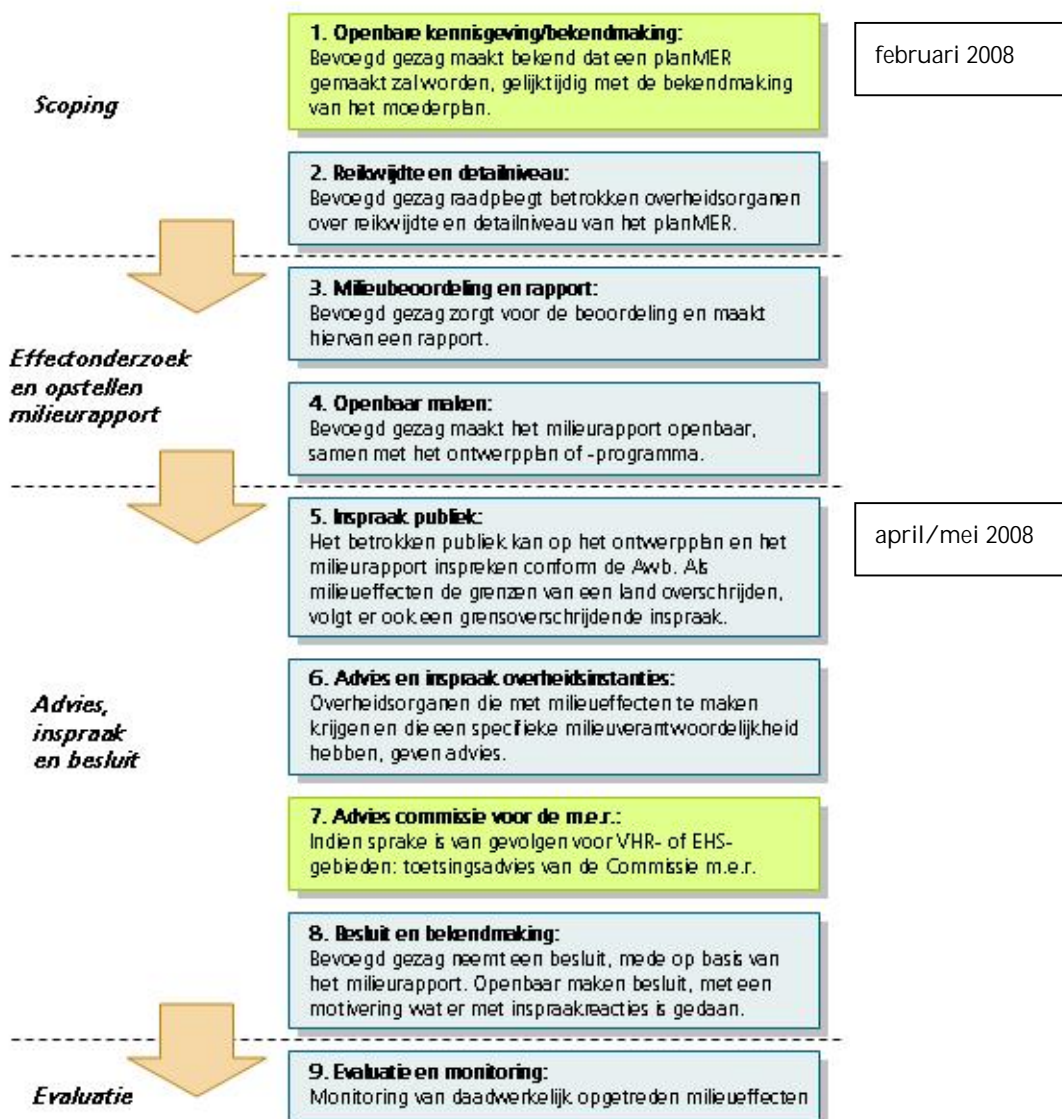
2.2

DE PROCEDURE

Deze notitie vormt de inbreng voor het consulteren van bestuursorganen en een publieke inspraakronde. Deze consultatieronde levert de gemeente informatie op die bij het opstellen van het MER wordt benut. De gemeente kan daarbij naar eigen inzicht de procedure inrichten en kiest voor de procedure zoals beschreven in deze paragraaf.

In onderstaande afbeelding zijn de stappen van de MER procedure weergegeven. Daarna volgt een toelichting.

Afbeelding 2.1
Het MER in vogelvlucht

Stap 1: Openbare kennisgeving/bekendmaking

Dit is de officiële start: het voornemen een plan op te stellen en hiervoor een plan-m.e.r. procedure te doorlopen, wordt aangekondigd in het huis-aan-huis blad "Ommer Nieuws". In de kennisgeving geeft de gemeente onder andere aan hoe zij het plan-m.e.r. proces in gaat richten. Hiertoe heeft de gemeente namelijk wettelijk beleidsruimte. Uitgangspunt bij de plan-m.e.r. procedure is dat de rol van het bevoegd gezag wordt vervuld door het college van B&W, waarbij op cruciale onderdelen de gemeenteraad zal worden geïnformeerd en geconsulteerd.

Stap 2: Reikwijdte en detailniveau

Naast de bekendmaking moeten de reikwijdte en het detailniveau van het MER worden bepaald. Conform de Wet milieubeheer worden de bestuursorganen 'die als gevolg van het wettelijk voorschrift waarop het plan berust bij de voorbereiding van het plan moeten worden betrokken' geraadpleegd. Omdat er sprake is van EHS en een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 moet ook de Commissie voor de milieu-effectrapportage worden betrokken (art. 7.26b Wm). Dit kan de gemeente doen als het MER is uitgebracht. Echter de gemeente kiest ervoor om al in dit stadium van reikwijdte en detailniveau, de commissie te betrekken.

De gemeente Ommen zal de voorliggende notitie Reikwijdte en detailniveau voorleggen aan de genoemde bestuursorganen. Hen wordt de vraag voorgelegd of ze – op basis van deze informatie – nog aanvullende zaken hebben die ze graag willen zien in het MER. De gemeente Ommen geeft hieraan invulling door de "art. 10 partners" uit het bestemmingsplantraject, per brief te consulteren. Het betreft onder andere de volgende bestuursorganen:

- § Provincie Overijssel
- § Burgemeenten
- § Waterschap Velt en Vecht
- § Waterschap Groot Salland
- § Waterschap Regge en Dinkel
- § Aantal maatschappelijke partijen zoals: LTO-Noord; Milieufederatie en Recron
- § Ministerie van LNV
- § Ministerie van VROM

Stap 3: Milieubeoordeling en rapport

Het MER wordt opgesteld op basis van de bepaalde reikwijdte en detailniveau zoals aangegeven in de vorige stap, eventueel aangevuld met de reacties van de bestuursorganen. Op basis van het MER wordt in het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied Ommen de motivering van de keuzes van de gemeente weergegeven. Aan het MER zijn inhoudelijke voorwaarden verbonden. In paragraaf 2.3 zijn deze weergegeven.

Stap 4: Openbaar maken

Samen met het ontwerpbestemmingsplan, waarin een doorvertaling is opgenomen van de LOG-visie, maakt de gemeente het MER openbaar.

Stap 5: Inspraak publiek

Het MER en het ontwerp Bestemmingsplan worden gezamenlijk ter inzage gelegd. Het betrokken publiek kan opmerkingen op het MER maken en bedenkingen indienen op het ontwerp Bestemmingsplan.

Stap 6: Advies en inspraak overheidsinstanties

De relevante bestuursorganen uit stap 2 geven advies.

Stap 7 Advies commissie voor de m.e.r.

De commissie voor de m.e.r. wordt gevraagd om advies te geven over de volledigheid en kwaliteit van het rapport. Zij kijkt daarbij ook naar binnengekomen opmerkingen en adviezen.

Stap 8: Besluit en bekendmaking

Na inspraak en advies wordt het bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het resultaat wordt breed bekend gemaakt.

Stap 9: Evaluatie en monitoring

Het is verplicht om de daadwerkelijk optredende milieugevolgen na realisatie van het bestemmingsplan in kaart te brengen en te evalueren. In het MER wordt aangegeven welke aspecten van het plan voor evaluatie in aanmerking komen (zie ook paragraaf 2.3).

2.3

OPZET MER

In de Wet milieubeheer (art. 7.10) zijn de volgende inhoudelijke vereisten voor een MER opgenomen:

- § Inhoud en doelstellingen van het plan en de mogelijke relatie met andere plannen.
- § Bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen als het plan niet wordt uitgevoerd. Hierbij wordt vooral ingegaan op de huidige situatie en autonome ontwikkeling van de intensieve veehouderijbedrijven.
- § Relevante beleidsdoelstellingen en de wijze waarop hiermee in het plan rekening is gehouden; met name Reconstructieplan Salland Twente (september 2004) en het Streekplan Overijssel 2000+.
- § Beschrijving van de mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen van zowel het plan als van redelijke alternatieven voor het plan, inclusief een motivering van de wijze waarop deze gevolgen bepaald zijn.
- § Beschrijving van mogelijke gevolgen van het plan op gebieden die zijn aangewezen in het kader van Natura 2000.
- § Een beschrijving van maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden genomen om mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen, dan wel te beperken of ongedaan te maken.
- § Een overzicht van de leemten als het gevolg van het ontbreken van kennis of informatie.
- § De voorgenomen monitoringsmaatregelen.
- § Een voor een algemeen publiek op begrijpelijke wijze geformuleerde samenvatting.

In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de aanpak van de milieubeoordeling, de criteria voor de effectbeoordeling en de methodiek om de effecten in kaart te brengen.

HOOFDSTUK 3

3

Beleidskader

Dit hoofdstuk geeft inzicht in het beleidskader dat ten grondslag ligt aan het opstellen van de notitie Reikwijdte en detailniveau en het plan MER.

3.1 VOORONTWERP BESTEMMINGSPLAN

3.1.1 STAND VAN ZAKEN

Het vigerende bestemmingsplan buitengebied van Ommen dateert van 1994/1995 en is onvoldoende gericht op de nieuwe ontwikkelingen die zich in het buitengebied voordoen. Daarnaast schrijft de Wet op de ruimtelijke ordening voor dat bestemmingsplannen voor het buitengebied om de 10 jaar moeten worden herzien.

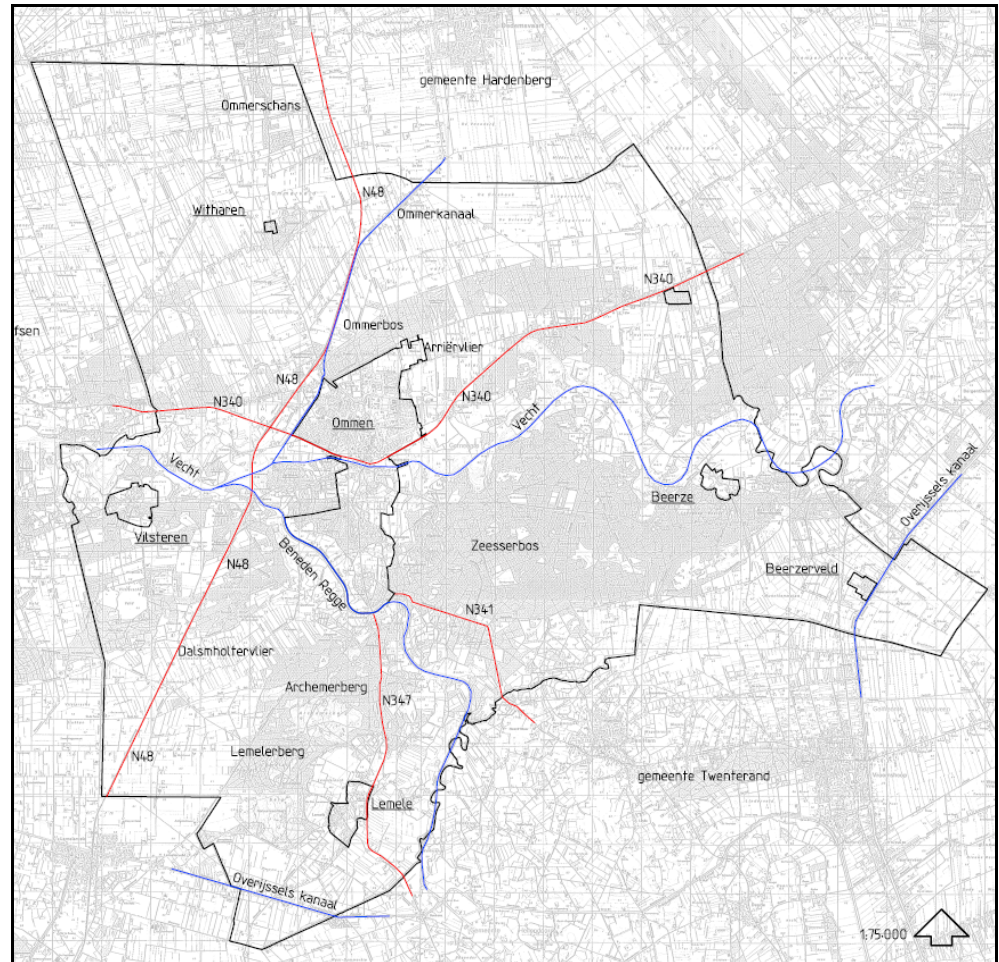
Voorafgaand aan het nieuwe bestemmingsplan is een nota Gebiedsvisie opgesteld met op hoofdlijnen het ruimtelijke beleid voor het buitengebied. Dit beleid is afgestemd op het Streekplan Overijssel 2000+ en het Reconstructieplan Salland-Twente en gebaseerd op een ruimtelijke en functionele analyse van het plangebied. De nota Gebiedsvisie bevat in hoofdlijnen het beoogde ruimtelijk beleid van de gemeente.

Het voorontwerpbestemmingsplan is in het voorjaar 2006 besproken in de raadscommissie Ruimte. Het nieuwe college heeft vervolgens besloten om het voorontwerpbestemmingsplan op onderdelen aan te passen alvorens het plan vrij te geven voor inspraak en overleg. Na behandeling in de raadscommissie (februari 2007) is het huidige voorontwerp (versie van 8 maart 2007) ter inzage gelegd.

Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Ommen betreft de gehele gemeente met uitzondering van de kernen van Ommen, Witharen, Beerze, Beerzerveld, Vilsteren en Lemele, het munitiedepot Stegerveld en het gedeelte Beerzerveld-Kloosterdijk. Het plangebied is in figuur 3.1 weergegeven.

Figuur 3.1

Ligging van het plangebied

3.1.2

ONTWIKKELINGSVISIE/-STRATEGIE

Met de actualisatie van het bestemmingsplan heeft de gemeenteraad als doel:

- § de kwaliteiten van het plangebied te beschermen;
- § voldoende rechtszekerheid te bieden;
- § voldoende flexibel te zijn om in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen.

Begin 2007 heeft de gemeente besloten om voor de vier LOG's een visie op te stellen op basis van de beschikbare ontwikkelruimte. Vervolgens is besloten om deze visie per LOG verder uit te werken in een ontwikkelingsplan (zie hoofdstuk 1).

Vooruitlopend op deze planuitwerking voor de LOG's hanteert de gemeente de volgende visie en strategie voor de landbouwgebieden; in het noorden, oosten en zuidwesten van het plangebied wil de gemeente:

- § ruimte bieden aan de grondgebonden landbouw (schaalvergroting, nieuwvestiging);
- § ruimte bieden aan bestaande intensieve veehouderijbedrijven (hoofdtak en neventak);
- § in de landbouwontwikkelingsgebieden (Vinkenbuurt, Arriërveld, het gebied ten oosten van Beerzerveld en het gebied ten zuiden van het Overijssels Kanaal) ruimte bieden aan uitbreiding van bestaande en nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven (neventak en hoofdtak);

- § hier geen nieuwe milieugevoelige functies toestaan die de ontwikkelingsruimte van veehouderijbedrijven beperken;
- § rekening houden met de aanleg van een robuuste verbindingzone.

Voor de kleinschalige essen en het kampenlandschap is het volgende van belang:

- § behoud en ontwikkeling van de grondgebonden landbouw en bestaande intensieve veehouderijbedrijven binnen de randvoorwaarden van behoud en herstel van het kleinschalige landschap;
- § schaalvergroting, bijvoorbeeld in de vorm van vergroting van bouwpercelen, zal worden afgewogen tegen de gevolgen voor het kleinschalige landschap;
- § ontwikkelingsmogelijkheden kunnen worden gekoppeld aan maatregelen die herstel van het landschap bewerkstelligen.

Voor het overige deel van het plangebied zijn geen uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven.

3.2

VESTIGINGSBELEID INTENSIEVE VEEHOUDERIJ RECONSTRUCTIEPLAN SALLAND TWENTE

Het Reconstructieplan Salland-Twente (september 2004) is opgesteld om met een reeks van maatregelen de omgevingskwaliteit en de sociaal-economische kwaliteit van de regio te versterken. Op een breed en samenhangend front worden hiertoe maatregelen en projecten voorbereid en uitgevoerd. Het plan is gebaseerd op de Reconstructiewet, die sinds 1 april 2002 van kracht is.

Een belangrijk onderdeel van de reconstructie is de ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Met het Reconstructieplan wordt de ontwikkeling van bedrijven uit de intensieve veehouderij ruimtelijk gestuurd door drie gebieden te onderscheiden: landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden.

In landbouwontwikkelingsgebieden wordt ruimte geboden voor ontwikkeling en concentratie van intensieve veehouderijbedrijven. In extensiveringsgebieden staat het natuurbelang voorop. Intensieve veehouderijbedrijven dienen geleidelijk uit de extensiveringsgebieden te verdwijnen. Uitbreiding of nieuwvestiging is hier ook uitgesloten. In verwevingsgebieden is uitbreiding of hervestiging van intensieve veehouderij mogelijk als de ruimtelijke kwaliteit zich daartegen niet verzet. Nieuwvestiging is hier niet mogelijk. Bestaande intensieve veehouderijbedrijven in verwevingsgebieden kunnen wel als sterlocatie worden aangewezen indien er voldoende "milieuruimte" aanwezig is voor de gewenste uitbreiding.

3.3

VESTIGINGSBELEID INTENSIEVE VEEHOUDERIJ IN HET VOORONTWERP BESTEMMINGSPLAN

Voor de intensieve veehouderij is het beleid uit het Reconstructieplan in het voorontwerp bestemmingsplan integraal overgenomen. Op de volgende wijze wordt hieraan inhoud gegeven:

- § De regeling in het voorontwerp bestemmingsplan sluit aan bij het onderscheid in landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden, zoals dat is opgenomen in het Reconstructieplan.
- § Alle agrarische bedrijven met een hoofd- of neventak in de intensieve veehouderij worden voorzien van de bestemming Agrarische doeleinden Intensieve veehouderij (Aiv).

- § Bij het beantwoorden van de vraag of sprake is van een hoofd- of neventak is toepassing gegeven aan de definitie voor intensieve veehouderij.
- § Nieuwe intensieve veehouderijbedrijven als hoofdtak en nieuwe intensieve veehouderij als neventak zijn alleen toegestaan in de landbouwontwikkelingsgebieden (Ao(log)).
- § In landbouwontwikkelingsgebieden kunnen bouwvlakken ten behoeve van intensieve veehouderijbedrijven door een wijziging ex artikel 11 WRO vergroot worden tot 3 ha.
- § Voor pluimveehouderijbedrijven in landbouwontwikkelingsgebieden kan door een wijziging ex artikel 11 WRO de maximale omvang van het bouwvlak van 3 ha met nog eens 20% worden vergroot.
- § In verwevingsgebieden kunnen bouwvlakken ten behoeve van intensieve veehouderijbedrijven door planwijziging vergroot worden tot maximaal 1,5 ha.

In de tabel hieronder zijn de ontwikkelingsmogelijkheden per zone weergegeven:

functie/gebruik	landbouwontwikkelingsgebied (zie themakaart 1)	verwevingsgebied (zie themakaart 1)	extensiveringsgebied (zie themakaart 1)
intensieve veehouderij als hoofdtak			
bestaande hoofdtakken	○	□	□
nieuwvestiging	○	●	●
vergroten bouwvlak	W: tot max. 3 ha.	W: tot max. 1,5 ha.	●
intensieve veehouderij als neventak			
bestaande neventakken	○	□	□
nieuwe neventakken	○	●	●
uitbreiden naar hoofdtak	○	○	●

- niet toelaatbaar
- toelaatbaar als (mede)bestemming
- W na planwijziging ex artikel 11 WRO
- alleen toelaatbaar waar op de kaartbladen een dienovereenkomstige (sub)bestemming is aangegeven

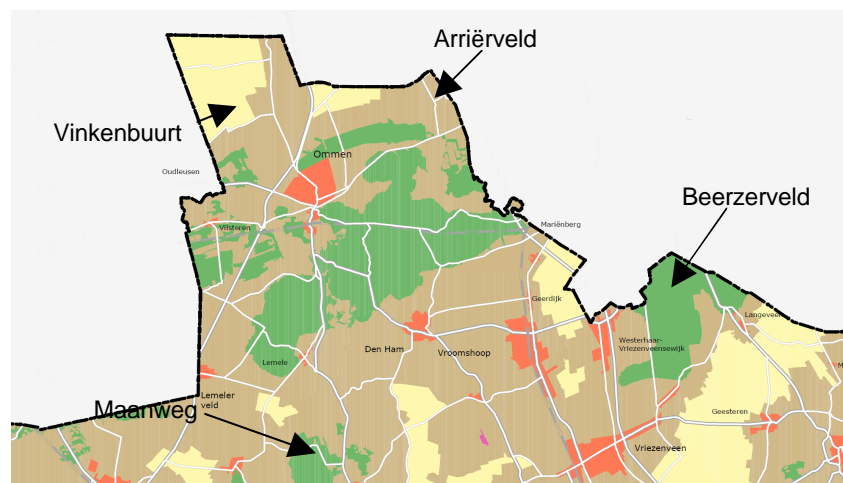
Het beleid vanuit het voorontwerp zal worden aangepast naar aanleiding van de discussie die in de gemeenteraad nog plaats zal vinden omtrent de ontwikkelvisie voor de LOG's. Dit zal de laatste stellingname zijn van de gemeente ten aanzien van ontwikkelmogelijkheden voor de intensieve veehouderij in de gemeente. Het beleid vanuit het voorontwerp komt daarmee te vervallen

In het figuur 3.2 is de reconstructiewetzonering in de gemeente Ommen weergegeven. De groene zones op de kaart zijn extensiveringsgebieden, de bruine gebieden zijn verwevingsgebieden en de gele gebieden zijn landbouwontwikkelingsgebieden.

Figuur 3.2

Reconstructiezonering in de gemeente Ommen (bron: uitsnede kaart Reconstructieplan Salland-Twente).

3.4

TOETSINGSKADER AMMONIAK RONDOM NATURA 2000 GEBIEDEN

De Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (inmiddels geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998) schrijft voor dat elke lidstaat beschermde natuurgebieden aanwijst, de zogenoemde Natura 2000-gebieden. Het Vecht en Beneden-Reggegebied is één van die Natura 2000-gebieden. Voor Natura-2000-gebieden gaan beheerplannen gelden waarin per natuurgebied onder meer wordt vastgesteld welke ammoniakbelasting toelaatbaar is. Uitgangspunt is dat de huidige natuur niet verslechtert en waar mogelijk wordt verbeterd.

Onder andere in de veehouderij komt ammoniak vrij. Uitbreiding of verplaatsing van veehouderijbedrijven kan leiden tot een toename van de ammoniak-depositie. Aangezien in vrijwel alle Natura-2000-gebieden in Nederland (waaronder ook het Vecht- en Beneden-Reggegebied) de ammoniak-depositie reeds boven de kritische waarde ligt kan extra depositie leiden tot een significant negatief effect. In dat geval moet dan, mede vanwege de externe werking van de Natuurbeschermingswet 1998, een passende beoordeling worden uitgevoerd in het kader van deze wet.

Zolang de beheerplannen er nog niet zijn, geldt voor de ammoniakdepositie het "Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden" dat is opgesteld door het ministerie van LNV, IPO, VNG en LTO. Het is een leidraad voor veehouderijbedrijven in of nabij de Natura 2000-gebieden. Het kader bepaalt de spelregels die gelden bij aanpassing – meestal uitbreiding – van deze bedrijven. Gemeenten en provincies gebruiken deze regels bij het verlenen van een milieuvergunning of een Natuurbeschermingswetvergunning.

Bij het toetsingskader hoort een lijst met de Natura 2000-gebieden en de kritische depositiewaarde die voor dat gebied geldt. Het toetsingskader geldt niet voor gebieden met een kritische depositiewaarde hoger dan 2400 mol (33,6 kg) en voor gebieden die alleen zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied. In deze gebieden spelen andere factoren dan ammoniak een grotere rol bij de vergunningverlening.

HOOFDSTUK

4 Alternatieven

Voor het ontwikkelen van de alternatieven staat het vestigingsbeleid voor bedrijven uit de intensieve veehouderij centraal. De alternatieven sluiten aan bij de beleidsvrijheid van de gemeente en de blik is gericht op die gebieden met de meeste ontwikkelingsruimte: verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden. Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten waarbinnen de alternatieven zijn ontwikkeld en de alternatieven zelf.

4.1

UITGANGSPUNTEN VOOR ALTERNATIEFONTWIKKELING

Duurzame ontwikkeling van de intensieve veehouderij

De overheid wil op den duur de intensieve veehouderij scheiden van recreatie, wonen, natuur en landschap. In de landbouwontwikkelingsgebieden en op nog aan te wijzen zogenoemde sterlocaties in het verwevingsgebied, krijgen deze bedrijven ruimte voor ontwikkeling. Clusters van samenwerkende gezinsbedrijven met intensieve veehouderij bieden een duurzaam perspectief. Dit staat centraal in het beleidskader van hoofdstuk 3.

Ruimte in landbouwontwikkelingsgebieden

In het RO-spoor wordt de ontwikkelruimte binnen de LOG's onderzocht. Uitgangspunt is de begrenzing door het reconstructieplan. De begrenzing van de LOG's kan worden ingeperkt bijvoorbeeld op basis van draagvlak, ontsluiting, geurhinder en ammoniak. Ook kan een keuze worden gemaakt in het aantal te faciliteren bedrijven in de LOG's op basis van de regionale vraag.

Ruimte in verwevingsgebieden

Er is nog veel discussie over het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderij bedrijven in verwevingsgebieden. Vanuit het reconstructieplan is het verwevingsgebied een intermediaire zone waar verschillende kwaliteiten (cultuurhistorie, landschap) nog aanwezig zijn. De gemeente heeft de ruimte om af te wijken van de provinciale lijn in het Reconstructieplan. Voor Ommen is het van belang om het vestigingsbeleid in het verwevingsgebied nog eens te relateren aan andere economische functies, natuur, landschap, water, recreatie en wonen.

Geen keuze in extensiveringsgebieden

Het beleid in deze gebieden is gericht op uitplaatsen van intensieve veehouderijen en daarmee op behoud en herstel van natuur en landschap en kwaliteitsverbetering van water en milieu. De gemeente heeft hierin geen keuze en moet het reconstructiebeleid ongewijzigd uitvoeren. Vergroten bouwvlak en nieuwe locaties voor IV-bedrijven is hier niet mogelijk.

Herverdelen productieruimte

Uitgangspunt is het herverdelen van de productieruimte binnen de gemeente. Deze ruimte ontstaat door de veronderstelling dat kleine IV-bedrijven stoppen (kleiner dan 70 nge²) en omdat de ondernemers in de extensiveringszone hun bedrijf beëindigen. De productieruimte wordt uitgedrukt in Nederlandse grootte eenheden (nge) en de daaraan gekoppelde emissies op basis van een bepaald bedrijfstype. Maximale clustering in een LOG wordt uitgedrukt in het aantal gesloten IV-bedrijven met 500 zeugen³. De vrijgekomen productieruimte komt in zijn geheel terecht bij andere of nieuwe IV-bedrijven binnen de gemeente.

Scenario 10% groei intensieve veehouderij

De bovenstaande aanpak is gebaseerd op een gelijkblijvende productieomvang van de IV-sector in de gemeente Ommen. Het is echter niet uitgesloten dat de intensieve veehouderij gaat toenemen of afnemen. Met een "worst case benadering" wordt in het MER als volgt de effecten onderzocht die optreden bij een eventuele toename van de intensieve veehouderij in de gemeenten Ommen:

Bij het herverdelen van de productieruimte wordt rekening gehouden met een mogelijke toename van de intensieve veehouderij met 10% in de gemeente. Dit is gebaseerd op ervaring in een vergelijkbare gemeente in een reconstructiegebied met ontwikkelruimte voor de intensieve veehouderij en op basis van de volgende ontwikkelingen:

- § De marktontwikkelingen pakken gunstig uit voor de IV-sector, denk aan opkomst nieuwe wereldmarkten.
- § Het vestigingsklimaat voor de IV-sector in de gemeente is relatief gunstig.
- § De IV-sector vindt substantiële oplossingen voor het mestprobleem (nitraat- en fosfaatoverschot).
- § Door het toepassen van bovenwettelijke maatregelen wordt de stalemissie met 70% gereduceerd t.o.v. de conventionele staltechnieken.
- § Ruimte voor bedrijven uit buurgemeenten omdat de LOG's intergemeentelijk zijn.
- § De compartimentering voor de handel in productierechten conform de Meststoffenwet komt te vervallen (zie toelichting hieronder).

VERVALLEN COMPARTIMENTERING PRODUCTIERECHTEN

Veehouders die willen uitbreiden hebben daarvoor productierechten nodig. Deze kunnen zij nu alleen verwerven binnen een bepaalde regio, die is vastgelegd in de Meststoffenwet. Overijssel vormt samen met Gelderland het concentratiegebied Oost, waarbinnen dergelijke dierrechten worden verhandeld. Het concentratiegebied Oost functioneert als compartiment, productierechten van andere compartimenten (concentratiegebied Zuid en het niet-concentratiegebied (rest van Nederland)) zijn niet toe te passen in concentratiegebied Oost. Deze compartimentering is per 1 januari 2008 vervallen.

² Dezelfde aanname als in het Reconstructieplan Salland Twente

³ Een gesloten IV-bedrijf met 500 zeugen heeft ook gemiddeld 3,6 biggen per zeug en 3500 mestvarkens op zijn bedrijf.

4.2

VOORGESTELDE ALTERNATIEVEN

Het voorstel is om de volgende alternatieven in het MER te beoordelen:

1. Referentiesituatie

In de referentiesituatie neemt de gemeente de uitgangspunten van het Reconstructieplan zo veel mogelijk over. De begrenzing van het LOG wordt niet aangepast en de gemeente zal geen actieve rol vervullen en actief kaders stellen die vestiging en uitbreiding in de LOG's aanzwengelen en vereenvoudigen. De gemeente laat de ontwikkeling van de LOG's en de locaties in het verwevingsgebied over aan de dynamiek rond de individuele aanvragen. De markt, het draagvlak en het draagvermogen van de locatie zijn hierin sturend. Concreet wordt onderzocht wat het effect is van de herverdeling van vrijgekomen productieruimte over de aanvragen voor nieuwe IV-bedrijven die nu al bij de gemeente in beeld zijn. De restruimte wordt verdeeld over een aantal bedrijfseconomische locaties in het LOG en over de sterlocatie in het verwevingsgebied (zie voorontwerp-bestemmingsplan).

2. Maximale clustering in de LOG's

Te (her)verdelen productieruimte dient zoveel mogelijk in de LOG's plaats te vinden, met additioneel ontwikkelingsruimte via verspreiding in het verwevingsgebied met maximaal oog voor natuur, landschap, water, recreatie en wonen.

3. Maximale inzet in de verwevingsgebieden

Te (her)verdelen productieruimte komt zoveel mogelijk terecht in het verwevingsgebieden met maximaal oog voor economische ontwikkeling van IV-bedrijven. Er is een terughoudend beleid in de LOG's.

4. Maximale inzet in LOG's én verwevingsgebieden

Te (her)verdelen productieruimte komt zowel in de LOG's als in de verwevingsgebieden terecht. Dit alternatief wordt gekoppeld aan het scenario waarbij er in de gemeente Ommen sprake zal zijn van een toename van de IV-sector met 10%.

De alternatieven worden nader uitgewerkt in het MER en op effecten beoordeeld. De effectenvergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie, namelijk de optie dat de gemeente geen beleid uitwerkt (dus geen ontwikkelingsvisie voor de LOG's).

HOOFDSTUK 5

Aanpak milieubeoordeling

In de milieubeoordeling staan de effecten, waarin de alternatieven het meest verschillen, centraal. De in dit hoofdstuk beschreven aanpak is hier zoveel mogelijk op gebaseerd.

5.1 GETRAPTE AANPAK

In hoofdstuk 4 zijn de alternatieven gepresenteerd. De milieubeoordeling vindt getraptd plaats:

Stap 1

In het MER worden eerst op hoofdlijnen de alternatieven vergeleken. Met een driepunts-schaal vindt een beoordeling plaats op de milieueffecten van de intensieve veehouderij. Op basis van deze eerste stap worden de belangrijkste milieueffecten, waarin de alternatieven het meest verschillen, geselecteerd.

Stap 2

In de tweede stap worden in meer detail de belangrijkste effecten in beeld gebracht. De effecten zullen in principe kwalitatief, op basis van expert judgment, worden beoordeeld. Waar mogelijk vindt een kwantitatieve (cijfermatige) beoordeling plaats, bijvoorbeeld de ammoniakdepositie en de effecten daarvan op natuur.

5.2 METHODIEK EFFECTBEOORDELING

In het MER worden zowel positieve als negatieve effecten in beeld gebracht. Voor zover aan de orde wordt gelet op de wisselwerking tussen aspecten en eventuele cumulatieve effecten met ontwikkelingen nabij het plangebied. De effecten zullen kwalitatief (en indien nodig en mogelijk semikwantitatief) worden beoordeeld en onderbouwd. Tevens wordt aangegeven of en zo ja welk type mitigerende maatregelen nodig zijn om optredende effecten te verzachten of te voorkomen.

In onderstaande tabel is een eerste voorstel voor een beoordelingskader opgenomen.

Tabel 5.1

Beoordelingskader

Beoordelingscriteria
<i>Bodem en water</i>
- Invloed op (grond)waterhuishouding
- Invloed op waterbergend vermogen (regionale waterberging en waterretentie)
- Invloed op de bescherming van grondwater voor de openbare drinkwatervoorziening
<i>Natuur</i>
- Ammoniakdepositie
- Barrièrewerking
- Verstoring door geluid
- Verdroging
- Natura2000 - WAV
<i>Landschap, cultuurhistorie en archeologie</i>
- Aantasting geomorfologische waarden
- Aantasting archeologische waarden
- Aantasting cultuurhistorische waardevolle elementen en patronen (incl. monumenten)
- Effect op visueel-ruimtelijke kenmerken en structuur
<i>Verkeer</i>
- Verkeersafwikkeling wegen / Bereikbaarheid
- Verkeersveiligheid
<i>Milieuhygiëne</i>
- Geluidseffect op woningen en andere geluidsgevoelige objecten
- Verandering in geluidbelasting op woon- en natuurgebieden door toename (agrarisch) verkeer
- Effect op luchtkwaliteit (fijn stof; NOx)
- Geurhinder
- Duurzame ontwikkeling (m.n. energie- en waterverbruik)
<i>Ruimtegebruik</i>
- Effect op wonen en /of werken
- Effect op de grondgebonden landbouw
- Effect op recreatie
- Aanwezigheid grote kabels en hoogspanningsleidingen
- Mogelijkheid van het combineren van functies

5.3

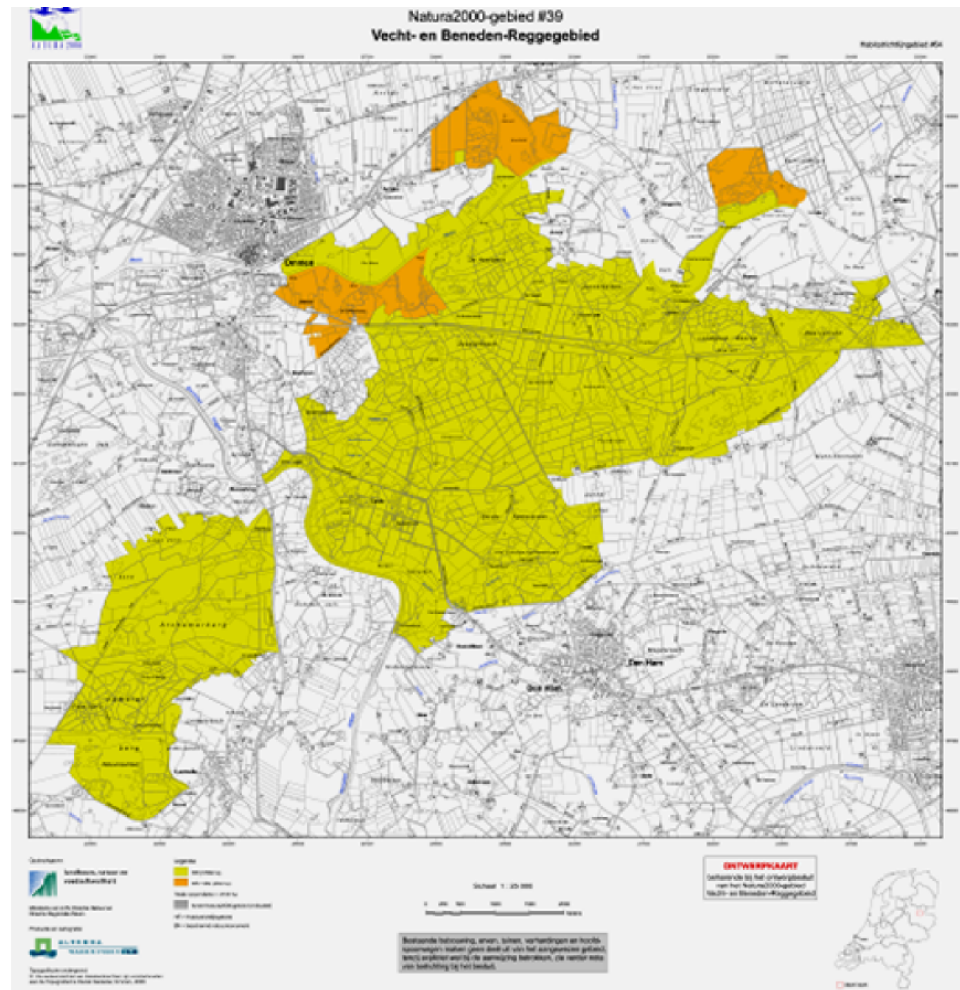
PASSENDE BEOORDELING

Op grond van de Natuurbeschermingswet is voor een mogelijke toename van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden, als gevolg van het vestigingsbeleid voor agrarische bedrijven, een zogenaamde passende beoordeling nodig.

Het MER presenteert voor de alternatieven de ammoniakemissie en -depositie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en EHS-gebieden. Per scenario zal een inschatting worden gegeven van de verwachte bedrijfsontwikkelingen en bijbehorende emissies (toename en afname) door de intensieve veehouderij in de gemeente Ommen.

In en om de gemeente Ommen bevindt zich één Natura 2000-gebied waarmee rekening moet worden gehouden. Dit is het Vecht- en Beneden-Reggegebied. De passende beoordeling beschouwt de instandhoudingsdoelen van dit gebied en in hoeverre de alternatieven tot significante effecten kunnen leiden. Voor het vestigingsbeleid voor agrarische bedrijven wordt het afsprakenkader (interim toetsingskader Ammoniak) tussen het ministerie LNV, IPO en LTO Nederland gehanteerd. Dit tijdelijke afsprakenkader houdt kort gezegd in dat een toename van maximaal 5% van de kritische depositiewaarde voor ammoniak niet significant is. In het MER wordt deze norm overgenomen.

FIGUUR 5.1:
Ligging van het Natura-2000
gebied Vecht- en Beneden-
Reggegebied (bron:
www.minInv.nl)

Voor het Vecht- en Beneden-Reggegebied is een kritische depositiewaarde van 15 kg stikstof per hectare per jaar vastgesteld (bron: www.minInv.nl/natura2000). De achtergronddepositie in 2010 wordt door het ministerie van LNV geschat op 29 kg stikstof per hectare per jaar, hetgeen betekent dat er in 2010 een overschrijding is van 14 kg stikstof per hectare per jaar. Hierdoor gaan kwetsbare en vaak bijzondere plantengemeenschappen achteruit en maken ze plaats voor meer algemene, snel groeiende soorten. Dit heeft weer effecten op kwetsbare fauna die afhankelijk is van de getroffen plantengemeenschappen. Extra ammoniakdepositie zal daarom al snel leiden tot significant negatieve effecten waarvoor slechts in uitzonderingsgevallen (ontbreken van alternatieven, dwingende reden van openbaar belang) vergunning kan worden verleend.

Het instituut Alterra van Wageningen UR heeft in 2006 voor vijf proefgebieden uitgerekend hoe de ammoniakuitstoot zich de komende jaren naar verwachting ontwikkelt. De opdracht van het Ministerie van LNV aan Alterra betrof het vaststellen van een drempelwaarde (maximale depositie per bedrijf), waarbij enerzijds de instandhouding van de natuurwaarden gewaarborgd blijft en anderzijds er voldoende ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor de veehouderijen. Uit het onderzoek blijkt dat de gemiddelde ammoniakdepositie afneemt als de depositie van een bedrijf na uitbreiding niet hoger is dan vijf procent van de kritische depositie. Deze vijf procent noemt men de drempelwaarde. Dus: als na uitbreiding de ammoniakdepositie door een veehouderij op de dichtstbijzijnde rand van het natuurgebied niet hoger is dan vijf procent van de kritische depositiewaarde voor het natuurgebied, wordt de vergunning verleend. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de achtergronddepositie van ammoniak in Nederland de komende jaren geleidelijk daalt. Tegen deze achtergrond acht men het redelijk te verwachten dat individuele bedrijven kunnen groeien tot aan een drempelwaarde zonder dat sprake is van een negatief gevolg. Deze uitkomst vormt de basis voor het "Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden".

In de passende beoordeling zullen de te beschermen soorten en habitats in het Natura 2000-gebied worden beschreven alsmede de gevoeligheid van deze soorten en habitats voor vermessing, verzuring, verdroging, versnippering en verstoring (op basis van de effectenindicator van het ministerie van LNV). Per soort en habitat worden tevens de instandhoudingsdoelstellingen voor dit Natura 2000-gebied beschreven alsmede de landelijke staat van instandhouding.

Vervolgens worden de volgende effecten bepaald:

- § Verandering van de ammoniak-depositie op het Natura 2000-gebied als gevolg van de alternatieven in hoofdstuk 4.
- § Toename van de recreatieve verstoring als gevolg van de verwachte en in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte recreatieve ontwikkelingen.

De effectbeschrijving gebeurt op basis van de meest recente kennis omtrent dosis-effectrelaties omtrent de gevoeligheden van de te beschermen soorten en habitats voor de genoemde aantastingen.

Maatregelen

Afhankelijk van de uitkomsten van de toetsing zullen mitigerende maatregelen worden beschreven. Eventuele recreatieve verstoring kan dan door zonering in tijd en ruimte waarschijnlijk eenvoudig worden gemitigeerd. Een significante toename van de ammoniakdepositie kan door technische maatregelen op bedrijfsniveau vergaand worden gemitigeerd.

Resultaat

Indien een of meerdere alternatieven, al dan niet na maatregelen, zonder significant negatieve effecten kan worden gerealiseerd betekent dit "slechts" dat het bestemmingsplan landelijk gebied volgens het Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden niet strijdig is met de Natuurbeschermingswet 1998. Individuele bedrijfsuitbreidingen zullen te zijner tijd alsnog aan de Natuurbeschermingswet 1998 getoetst moeten worden. Verder dient vermeld te worden dat het Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000-gebieden omstreden is en nooit is getoetst door de rechter. De Stichting Natuur en Milieu, die mede namens de twaalf provinciale Milieufederaties en de natuurterreinbeheerders aanvankelijk deelnam aan het overleg met LNV, IPO, VNG en LTO heeft zich niet achter de afspraken geschaard.

Met het soepele interim-toetsingskader voor ammoniak voldoet Nederland volgens hen niet aan de Europese verplichtingen inzake bescherming van Natura 2000. De stichting pleit ervoor de drempelwaarde voor nieuwe bedrijven of uitbreiding van bestaande bedrijven te beperken tot 0,5% van de kritische depositiewaarde (in plaats van 5%). Tevens wil men de bij bedrijfsbeëindigingen vrijkomende milieugebruiksruimte slechts voor de helft opvullen.